



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimiz Şemdinli ilçesine bağlı Üzümkıran (Dehi) Köyü'nde yaklaşık 400 hane yaşamaktadır. Köy halkı, uzun yıllardır sağlıklı ve yeterli içme suyuna erişim sağlayamamakta; mevcut su altyapısının yetersizliği nedeniyle temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayacak duruma gelmektedir. Özellikle köyün iki mahallesine içme suyu ulaştırılamamakta, bu da ciddi bir yaşam hakkı ihlali anlamına gelmektedir.

Üzümkıran Köyü'nün yaşadığı bu sorun münferit bir örnek değil; Hakkâri genelinde birçok köy ve kırsal yerleşim biriminde benzer sorunlar yaşanmaktadır. Yüksekova, Derecik, Şemdinli ve Çukurca ilçelerine bağlı irili ufaklı pek çok köyde, ya içme suyu altyapısı hiç bulunmamakta ya da mevcut altyapı hem teknik hem de kapasite açısından yetersiz kalmaktadır.

Yurttaşların sağlıklı ve temiz içme suyuna erişimi bir ayrıcalık değil, evrensel bir insan hakkıdır. 28 Temmuz 2010 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen kararla "temiz içme suyu ve sanitasyon hakkı", temel bir insan hakkı olarak tanımlanmıştır. Aynı şekilde Anayasa'nın 56. maddesi, "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" diyerek bu hakkı anayasal güvence altına almıştır.

Öte yandan, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu gibi yasal düzenlemeler uyarınca kırsal alandaki su altyapılarının kurulması, işletilmesi ve iyileştirilmesi kamu otoritelerinin sorumluluğundadır. Devletin, yurttaşlarına en temel hizmet olan suya erişimi sağlamak üzere yeterli yatırımları yapması ve mevcut eksiklikleri hızla gidermesi anayasal ve yasal bir yükümlülük olduğu kadar etik bir sorumluluktur.

Üzümkıran Köyü'nde yaşanan su sorununa ilişkin olarak köy halkı defalarca ilgili kurumlara başvuruda bulunmuş; çözüm önerisi olarak özellikle yeni bir su deposunun inşa edilmesi talebinde bulunmuştur. Ancak bugüne kadar somut ve kalıcı bir adım atılmamıştır. Mevsimsel kuraklık, iklim değişikliğinin etkileri ve nüfus artışı gibi nedenlerle bu sorun her geçen gün daha da derinleşmektedir.

Bu çerçevede, yalnızca Üzümkıran Köyü'ne değil, Hakkâri ilinin tamamındaki kırsal yerleşim yerlerine yönelik genel ve kalıcı bir su stratejisinin oluşturulması zorunludur. Bu bağlamda yetkili Bakanlıkların kapsamlı bir tarama ve planlama yaparak, halkın en temel hakkı olan suya erişimini güvence altına alması gerekmektedir.

Üzümkıran Köyü'nün yaşadığı içme suyu sorunu, Hakkâri genelinde onlarca köy ve kırsal yerleşimin karşı karşıya kaldığı ortak bir sorun alanıdır. Yurttaşların en temel yaşam hakkı olan suya erişim, devletin hem anayasal hem de etik sorumlulukları arasında yer almaktadır. İlgili Bakanlıkların bu konuda kalıcı çözümler üretmesi, kapsamlı taramalarla ihtiyaç alanlarını belirlemesi ve tüm kırsal yerleşimlerde yaşam kalitesini yükseltici adımlar atması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri ilimiz Şemdinli ilçesine bağlı Üzümkıran (Dehî) Köyü'nde yaşanan içme suyu sorunu Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?
2. Üzümkıran Köyü'nde yaklaşık 400 hanede yaşayan yurttaşların yıllardır sağlıklı içme suyuna erişememesinin nedenleri nelerdir?
3. Mevcut su altyapısı ve kapasitesine ilişkin İl Özel İdaresi tarafından yapılmış bir analiz çalışması mevcut mudur?
4. Üzümkıran Köyü'ne yeni bir içme suyu deposunun inşası ve altyapının iyileştirilmesi için bugüne kadar hangi adımlar atılmıştır veya atılacaktır?
5. Hakkâri il genelinde suya erişim sorunu yaşayan diğer köy ve kırsal yerleşim yerlerinin tespiti yapılmış mıdır veya sayısı kaçtır? Bu konuda bir envanter ya da stratejik plan mevcut mudur?
6. Bu tür yerleşimlerde yaşanan içme suyu sorunlarının giderilmesi için Bakanlığınızın yürüttüğü özel bir program veya kırsal altyapı projesi var mıdır?
7. Anayasal güvence altındaki yaşam hakkı kapsamında suya erişimi sağlamakla yükümlü kamu kurumlarının bu eksikliklere yönelik denetimi ve sorumluluğu ne şekilde işlemektedir?